

Utbildningsinspektion i Östregårdskolan

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Östregårdskolan den 25-26 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Östregårdsskolan dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Östregårdskolan intervjuades rektorn, elever, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Östregårdskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	165
Förskoleklass	46
Grundskola	288

Östregårdskolan tar emot elever i förskoleklass och årskurserna 1-6.

Verksamheten är organiserad i åldershomogena grupper där ett stort samarbete sker mellan parallellgrupperna. Skolans elever och pedagogiska personal i respektive parallellgrupp bildar ett arbetslag.

Skolbarnsomsorgen är integrerad i skolans lokaler och tar emot barn från förskoleklass upp till 12 år. Vissa tider på året erbjuds även öppen verksamhet för 10-12 åringar i den närliggande simhallen.

Cirka tolv procent av eleverna har utländsk bakgrund och är berättigade till modersmålsundervisning.

Skolan har musik- och hälsoprofil. Cirka 70 elever kommer från andra områden och andra kommuner än skolans eget upptagningsområde.

Östregårdskolan består av flera olika byggnader där den äldsta byggnaden är från början av 1900-talet medan skolans huvudbyggnad är från 1950-talet. Lokalerna inrymmer även en gymnastiksal. Skolan ligger på gångavstånd från Växjö centrum och upptagningsområdet består till största del av villabebyggelse men även av flerfamiljshus. Flertalet familjer är medel- eller höginkomsttagare.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Östregårdskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan utbildning av mycket god kvalitet. Östregårdskolan leds på ett föredömligt sätt och en gemensam kunskapssyn och ett gemensamt förhållningssätt genomsyrar verksamheten. Eleverna har stor kunskap om målen för respektive ämne och visar goda resultat då det gäller kunskaper och utveckling enligt läroplanens mål. Elevinflytandet är av mycket god kvalitet både när det gäller verksamheten i stort och över det egna lärandet. Arbetet med att förebygga alla former av kränkande behandling är av mycket god kvalitet. Det finns välfungerande rutiner för att upptäcka och åtgärda barn i behov av särskilt stöd. Arbetet med att möta de olika behoven hos eleverna sker mycket medvetet och flexibelt. Det pågår ett systematiskt kvalitetsarbete av mycket god kvalitet kring normer och värden. Inspektörerna bedömer att elever och föräldrar har tillgång till utbildning, information och valfrihet i erforderlig omfattning samt att Östregårdskolan tillgodoser elevernas behov av utbildning. Tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen och till personal i övrigt är mycket god. Skolans lokaler, datorer och annat pedagogiskt material håller sådan standard att eleverna kan erbjudas en fullgod tidsenlig utbildning.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- En systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till gällande kursplaner bör utvecklas för att garantera att eleverna kan nå målen i årskurs 5 i respektive ämne.
- I kvalitetsredovisningen bör måluppfyllelsen och de åtgärder som skolan gör för att förverkliga de nationella målen för utbildningen framgå tydligare och mer konkret.
- Elevers val bör förbättras så att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen och får möjlighet till fördjupning och breddning av sina kunskaper. Vidare bör eleverna ges ökade kunskaper om elevers val och dess syfte.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Svenska som andraspråk skall anordnas enligt bestämmelserna i grundskoleförordningen och inte ges som stöd i svenska (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

För att följa elevernas kunskapsutveckling använder rektorsområdet diagnostis-En systematisk uppföljning av elevernas kunskaper i de icke behörighetsgivande ämnena görs däremot inte. Utifrån observationer som gjordes och samtal som fördes vid besöket bedömer inspektörerna dock att eleverna i såväl förskoleklass som övriga årskurser får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformerna anger. Eleverna visar stor kunskap om målen för respektive ämne och berättar att målen finns beskrivna i deras planeringsböcker. De sätter även upp personliga mål för sitt lärande och sin utveckling. Elevernas dokumentation bör lämpligen utgöra underlag för en systematisk uppföljning av kunskapsutvecklingen och ingå som en del i rektorsområdets uppföljnings- och kvalitetsarbete.

Resultaten på de nationella ämnesproven för skolår 5 år 2005 visar att cirka tio procent av eleverna i Östregårdskolan inte uppnått målen i matematik, engelska och svenska. Resultaten är en viss försämring jämfört med föregående år. Rektorn uppger att resultaten på skolan i regel ligger i nivå med det genomsnittliga resultatet i kommunen och att pojkarnas resultat generellt är något lägre än flickornas.

Inspektörerna observerade motiverade, aktiva och fokuserade elever med förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Arbetet med normer och värden i Östregårdskolan är av mycket god kvalitet. Eleverna visar mycket goda kunskaper kring de demokratiska beslutsprocesserna och deltar aktivt i dessa. Inspektörerna såg goda exempel genom att närvara vid bland annat elev- och miljöråd samt kamratstödjargruppen. Vidare framkommer i de olika samtalen och genom inspektörernas observationer att ele-

verna har stora möjligheter till inflytande över det egna lärandet och att ansvar och inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Personalen i Östregårdsskolan beskriver att eleverna visar stor förmåga till empati, respekt, omtänksamhet m.m. Detta bekräftas i samtalen med både elever och föräldrar samt genom inspektörernas iakttagelser vid besöket. Eleverna uppger att de tar avstånd från kränkande behandling och är väl medvetna om skolans normer och regler. Inspektörsteamet observerade ett ömsesidigt respektfullt förhållningssätt mellan elever och vuxna samt att eleverna visar acceptans för varandra och för olikheter.

Resultatet från en enkätundersökning visar bland annat att i stort sett alla elever känner sig trygga såväl fysiskt som psykosocialt, att de trivs med grupper och kamrater samt att eleverna tycker det är roligt och intressant i skolan. Föräldrarna delar barnens åsikter.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att eleverna har stor kunskap om målen för respektive ämne och visar goda resultat då det gäller kunskaper och utveckling enligt läroplanens mål. Genom elevernas goda kunskaper om målen kan de aktivt delta i planering och utvärdering och utöva ett reellt inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer. Resultaten av värdegrundsarbetet är mycket goda och eleverna utvecklar normer, värden och förhållningssätt väl i enlighet med de nationella målen. Den sociala gemenskapen mellan elever och personal är mycket trygg och trivsamt. Det saknas kunskapsuppföljningar i de icke behörighetsgivande ämnena och en bedömning av måluppfyllelsen i alla ämnen kan således inte göras. Dock bedömer inspektörerna att det finns förutsättningar för att måluppfyllelsen skall vara god även i övriga ämnen men en systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen bör utvecklas.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I Östregårdsskolan sker arbetet med normer och värden som en naturlig del inom ramen för den dagliga verksamheten. Skolans honnörsord, trivsel, trygghet, bli sedd, allas lika värde och respekt är väl kända av både personal och elever och ett gemensamt förhållningssätt genomsyrar verksamheten. Det finns välfungerande formella samverkansorgan med såväl elever som föräldrar. Utgångspunkten för samverkan är främst att främja elevernas lärande. De formella organen för eleverna är i form av olika råd och en kamratstödjargrupp. Elevrådet sammanträder en gång i månaden och består av två elevrepresentanter från varje klass, från förskoleklassen till årskurs 6. Rektorn är ansvarig vuxen i elevrådet medan ordförande- och sekreterarposten innehas av elever. Elevrådet har ett arbetsutskott som arbetar med att fördjupa sig i vissa frågor för att få för-

ändringar till stånd. Skolan arbetar mycket medvetet för att öka elevernas förståelse och kunskaper för demokratiska processer och värnar om att elevernas synpunkter i olika råd skall beaktas, respekteras och genomföras. Eleverna anser att de har möjlighet att påverka och att de i många fall ser resultat av sina förslag. Vidare arbetar skolan mycket medvetet för att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet och undervisningens innehåll och arbetsformer.

Arbetet med att förebygga alla former av kränkande behandling är av mycket god kvalitet. Skolan använder många olika redskap i arbetet och arbetet är väl känt av personal, elever och föräldrar. I det dagliga arbetet framgår det tydligt att arbetet omfattar såväl vuxna som elever. Trivselenkät genomförs en gång per år och besvaras av elever och föräldrar. Likaså genomförs en mobbningsenkät årligen. Det finns gemensamma regler som är väl kända av eleverna och som finns uppsatta på många platser i skolans lokaler. Det hälsofrämjande arbetet är en viktig del i skolans arbete.

I Östregårdsskolan finns en föräldraförening som sammanträder regelbundet. Förutom föräldrarna ingår rektorn och några personalrepresentanter. Rektorn uppger att föräldrarna är engagerade och utgör ett stöd för skolan och dess resultat. Föräldraföreningen samarbetar med skolan kring normer och värden, arrangerar gemensamma föreläsningar för föräldrar och personal, arbetar med miljöfrågor med mera.

Organisering och arbetssätt i undervisningen

Eleverna är organiserade i åldershomogena grupper och ett välutvecklat samarbete mellan parallellgrupperna pågår. Samarbete sker också mellan lägre och högre årskurser. Syftet är att möta elevernas olika behov och att ta till vara lärarnas olika kompetenser i undervisningen. Inspektörerna observerade stor variation i arbetssätt och arbetsformer i den pedagogiska verksamheten. Eleverna är motiverade och visar lust att lära. Musiken är en viktig del i elevernas lärande och enligt rektorn binder musiken tillsammans med arbetet med normer och värden samman elevernas lärande till en helhet. Fritidspedagoger och förskollärare ingår också i skolans arbetslag och de olika kompetenserna tas till vara. Fritidspedagogerna följer barnen från förskoleklassen till årskurs 3. I förskoleklassen utgör leken som lärande en viktig del i skoldagen. Efter skoldagens slut tar fritidshemsverksamheten över ansvaret för barnen. Fritidspedagogerna framhåller fritidshemmets roll och vikten av att verksamheten på eftermiddagen skall skilja sig från skolarbetet. Barnen skall märka att de går över i en annan verksamhet. Inspektörsteamet bedömer att personalen i förskoleklass och skolbarnsomsorg bedriver en medveten pedagogik och har en väl fungerande verksamhet.

Individanpassning och stöd

Det finns välfungerande rutiner för att upptäcka barn i behov av särskilt stöd och metoder för att tillgodose deras behov. Arbetet med att möta de olika behoven hos eleverna sker mycket medvetet, flexibelt och med ett positivt förhållningssätt. Rektorn lägger stor vikt vid att personal med rätt kompetens arbetar med eleverna. Speciallärarna uppger att olika stödåtgärder riktas till fler pojkar än flickor. Rektorn för diskussioner med lärarna kring vad denna skillnad kan bero på. Han diskuterar även problematiken kring de tysta flickorna och

hur deras behov skall mötas. Till exempel används musiken som ett medel för att stärka och öka tilliten till den egna förmågan.

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att samarbetsformer utvecklas med skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Det framkom vid besöket att det stödbehov som finns på fritidshemmet inte alltid är med vid prioriteringsdiskussionerna i elevvårdsteamet och att stöd därför inte alltid ges i tillräcklig omfattning på fritidshemmet. Rektorn är medveten om detta och har vidtagit åtgärder för att förbättra situationen på fritidshemmen.

Vidare anger grundskoleförordningen att en elev skall få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. I Östregårdskolan finns vid besöksstillfället ingen elev som har studiehandledning på modersmålet. Dock anger rektorn en osäkerhet om någon elev är i behov av detta. Inspektörerna vill göra rektorn uppmärksam på att om en elev har behov av studiehandledning på sitt modersmål har denne rätt till detta och rektorn skall fatta beslut härom.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

I Östregårdskolan har progressionsplaner i social utveckling, svenska, engelska och matematik arbetats fram för att följa elevernas kunskapsutveckling. För övriga ämnen görs inte någon skriftlig dokumentation av de individuella elevernas kunskapsutveckling. Respektive klasslärare berättar om kunskapsutvecklingen dels i samtal med andra lärare i respektive klass, dels i utvecklingssamtalen med föräldrar och elever. Elever, föräldrar och lärare beskriver i samtalen med inspektörerna hur lärare och elev tillsammans sätter upp individuella mål för lärandet, planerar veckans skolarbete och slutligen utvärderar elevens arbete. I samtalen med såväl rektorn som lärarna framkommer emellertid en viss tveksamhet om eleverna ges en utbildning i till exempel ämnet teknik som ger dem möjlighet att nå alla mål som kursplanen anger för årskurs 5. En systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till gällande kursplaner bör utvecklas för att garantera att eleverna kan nå målen i årskurs 5 i respektive ämne.

Vid övergång från förskoleklass till årskurs 1 genomförs ett muntligt överlämnande mellan berörda lärare, elevvårdsteam och rektorn. Det sker även ett överlämnande när eleverna skall börja årskurs 7 då ett speciellt formulär används. En återkoppling från mottagande skola förekommer dock inte vilket skulle kunna utgöra ett stöd i undervisningen för att eleverna skall garanteras den utbildning som de nationella styrdokumentet anger. I samtalet med lärarna i årskurserna 4-6 uppger de emellertid att de i Östregårdskolan ofta diskuterar bedömningar och att de även diskuterar de nationella målen i årskurs 9.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Östregårdskolans arbetsplan innehåller långsiktiga och kortsiktiga mål för verksamheten samt en presentation av skolan och skolans upptagningsområde. Målen bygger på kursplanernas och läroplanens mål och måluppfyllelsen redovisas i skolans kvalitetsredovisning. I en kvalitetscirkel beskrivs hur och när målen skall följas upp eller utvärderas. Trivsel- och mobbningsenkäter genomförs årligen, likaså olika tester och diagnoser. I kvalitetsredovisningen för 2004 redovisas arbetet med tema miljö och hälsa för varje årskurs från förskoleklassen till årskurs 6. Redovisningen avser emellertid i högre grad om de planerade aktivite-

terna har utförts än en bedömning i vilken utsträckning eleverna har nått målen. Vidare saknas åtgärder för utveckling i kvalitetsredovisningen. I detta avseende bör kvalitetsredovisningen förbättras.

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och leder skolan med starkt fokus på eleverna och deras utveckling, i förhållande till läroplanens mål. Skolans resurser används flexibelt och effektivt för att möta olika behov i verksamheten och hos de enskilda eleverna. I medarbetarsamtalen med personalen för rektorn samtal kring mål att sträva mot för att hålla kunskapen om skolans uppdrag levande hos personalen. Inspektörerna bedömer att skolan leds på ett föredömligt sätt samt att en gemensam kunskapssyn och ett gemensamt förhållningssätt genomsyrar verksamheten.

Sammanfattning

Elevinflytande av mycket god kvalitet både när det gäller verksamheten i stort och över det egna lärandet. Likaså är arbetet med att förebygga alla former av kränkande behandling av mycket god kvalitet. Det finns välfungerande rutiner för att upptäcka barn i behov av särskilt stöd och metoder för att tillgodose deras behov. Arbetet med att möta de olika behoven hos eleverna sker mycket medvetet och flexibelt. Vidare pågår ett systematiskt kvalitetsarbete av mycket god kvalitet kring normer och värden och ledningen av skolan sker på ett föredömligt sätt. I skolans kvalitetsredovisning bör måluppfyllelsen och de åtgärder som skolan gör för att förverkliga de nationella målen för utbildningen framgå tydligare och mer konkret.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Östregårdskolans timplan är utlagd tillsammans med den 7-9 skola som tar emot flertalet av eleverna i årskurs 7. Enligt rektorn är timplanen sådan att mer undervisningstid är utlagd än vad den garanterade undervisningstiden för grundskolan fastställer.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Elevens val erbjuds inom klassens ram och lärarna ges stor frihet att organisera detta. Det finns exempel där eleven har möjlighet till ett eget val för att fördjupa och bredda sina kunskaper. Men det finns även exempel där elevens val används för att eleverna skall komma ikapp, göra ett arbete klart eller som en form av stöd efter elevernas behov. I samtalen med eleverna framkommer att begreppet elevens val är föga känt och beskrivs av eleverna mer som eget arbete. Inspektörerna bedömer att elevens val bör förbättras så att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen och får möjlighet till fördjupning och breddning av sina kunskaper. Vidare bör eleverna ges ökade kunskaper om elevens val och dess syfte.

Enligt grundskoleförordningen skall undervisning i svenska som andraspråk anordnas för de elever som är i behov av detta. Undervisningen skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Det är rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev. Det framkommer i samtalen med rektorn och lärarna att svenska som andraspråk ges som stöd i svenska och att undervisningen inte följer kursplanen för svenska som andraspråk.

Elever och föräldrar informeras kontinuerligt om utbildningen på olika sätt av både rektorn och personalen. Informationen bedöms vara av god kvalitet.

Personalresurser

Skolan har innevarande läsår totalt 55 medarbetare, varav 44 är pedagoger med ansvar för undervisning. Lärarna har adekvat utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Rekrytering av pedagogisk personal har skett medvetet och en god sammansättning när det gäller kön, ålder och kompetens finns i Östregårdskolan. Rektorn har vid rekrytering av personal till elever i behov av särskilt stöd lagt stor vikt vid att anställa personal med lämplig utbildning som till exempel specialpedagoger. Lärarnas olika kompetenser i skolan utnyttjas väl och flexibelt genom ett professionellt samarbete mellan lärarna. Personalen i skolbarnsomsorgen deltar även i skolverksamheten.

I Östregårdskolan är antalet lärare per 100 elever 7,5 vilket är i paritet med kommunsnittet och något lägre än rikssnittet.

Personalens kompetensutveckling kopplas till skolans utvecklingsinsatser och ges såväl övergripande som på individnivå. Bland annat har skolan satsat på kompetensutveckling i Grön Flagg samt idrott och hälsa.

Materiella resurser

Skolan tillhandahåller läromedel i tillräcklig omfattning och av mycket god kvalitet för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning. Läromedlen är varierade för att tillgodose olika sätt att lära och mycket åskådningsmaterial finns. Dator-tillgången är god och datorerna används som ett pedagogiskt hjälpmedel. Eleverna har egna lösenord och det finns regler för användandet av datorer, reglerna är kända av eleverna. Skolan har ett nystartat, välutrustat modellbibliotek med en anställd bibliotekarie.

Undervisningen pågår i olika byggnader med lokaler som har skiftande karaktär och standard. Inspektörsteamet bedömer lokalerna som ändamålsenliga och att de svarar mot kraven i utbildningen. Vidare bedöms lokalerna där förskoleklassen bedriver sin verksamhet stimulera till lek och kreativitet. Eleverna i Östregårdskolan ges goda förutsättningar för trygghet och lärande.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att elever och föräldrar har tillgång till utbildning, information och valfrihet i erforderlig omfattning samt att Östregårdskolan tillgodoser elevernas behov av utbildning. Tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen och till personal i övrigt är mycket god. Inspektörerna gör bedömningen att skolans lokaler, datorer och annat pedagogiskt material håller sådan standard att eleverna kan erbjudas en fullgod tidsenlig utbildning. Inspektörerna bedömer vidare att elevens val bör förbättras så att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen och får möjlighet till fördjupning och breddning av sina kunskaper. Eleverna bör också ges ökade kunskaper om elevens val och dess syfte. Svenska som andraspråk skall ges enligt bestämmelserna i grundskoleförordningen.

Datum	Ort
2006-03-20	Lund

Ebba Svartz

Helena Olivestam Torold